

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8CoP/6/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4622202610
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4622202610.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Novotného a sudcov JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a JUDr. Borisa Minksa, vo veci starostlivosti o maloleté deti: I. N., nar. XX.XX.XXXX, W. N., nar. XX.XX.XXXX a V. N., nar. XX.XX.XXXX, všetky zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany ako kolíznym opatrovníkom, deti matky: M. N., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y. X. XXXX/X, G., zastúpená T. XXXX/XX, B., IČO: XX XXX P. a otca: V. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y. X. XXXX/X, G., o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Topoľčany č. k. 11P/127/2022-7 zo dňa 14. decembra 2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Ž i a d e n z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 22.11.2022 bol Okresnému súdu Topoľčany doručený návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal o zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždenných intervaloch tak, že matka bude zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti vždy od pondelka párneho kalendárneho týždňa od 15:00 hod. do nasledovného pondelka nepárneho kalendárneho týždňa do 15:00 hod., otec od pondelka nepárneho kalendárneho týždňa od 15:00 hod. do nasledujúceho pondelka párneho kalendárneho týždňa do 15:00 hod., pričom miesto odovzdania a prevzatia maloletých detí bude bydlisko toho rodiča, ktorému končí osobná starostlivosť s tým, že rodič ktorému začína osobná starostlivosť si maloleté deti od odovzdávajúceho rodiča v určenom čase prevezme. Otec návrh na vydanie neodkladného opatrenia odôvodnil tým, že dňa 12.09.2022 podala matka návrh na rozvod manželstva a úpravu výkonu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode, v ktorom žiadala ich manželstvo rozviesť, zveriť deti do jej osobnej starostlivosti a otca zaviazať prispievať na výživu maloletých detí. Súčasne navrhla, aby súd určil, že matka je výlučne oprávnená zastupovať a spravovať majetok maloletých detí. Ohľadom styku otca s deťmi navrhla, aby bol otec oprávnený stretávať sa s deťmi každú nepárnu sobotu od 9:00 hod. do nedele do 18:00 hod. s tým, že matka deti na styk riadne pripraví. Otec uviedol, že s návrhom na rozvod nesúhlasí. Matku maloletých detí si veľmi váži, rešpektuje a naďalej k nej prechováva veľmi silný emočný vzťah, keďže ju nadovšetko ľúbi. Má záujem zachrániť ich 22-ročný manželský vzťah, rovnako ako má záujem ochrániť jeho rodinu s deťmi, ktoré pre neho znamenajú všetko. Pokiaľ ide o starostlivosť o maloleté deti, pred odsťahovaním sa matky zo spoločnej domácnosti s deťmi (10.09.2022), tieto vyrastali v starostlivosti oboch rodičov. Od narodenia sú zvyknuté na starostlivosť oboch rodičov. S deťmi doposiaľ trávili všetok svoj voľný čas, pravidelne chodievali na rôzne výlety, dovolenky k moru a cez zimnú sezónu na lyžovačky. Deti sú naňho veľmi citovo naviazané. Jeho vzťah s deťmi považuje za veľmi pevný, má ich nadovšetko rád a dávajú mu zmysel života. Vníma preto, že rovnaký postoj k nemu prechovávajú aj deti, ktoré s ním zo dňa na deň stratili akýkoľvek kontakt. Najmladší V. sa mu zdôveril, že takýmto "nedobrovoľným" odlúčením sa mu zničil celý život. Chce naďalej tak ako doteraz deťom zabezpečovať osobnú starostlivosť. Vzhľadom na

skutočnosť, že styk s deťmi mu nie je umožnený, poukazuje na naliehavú potrebu dočasného určenia jeho úpravy styku s deťmi vo forme striedavej osobnej starostlivosti. Zdôraznil, že v súčasnej dobe nejestvuje žiadne rozhodnutie súdu, ktoré by mu umožnilo stretávanie s deťmi, čím je jeho styk v tomto smere veľmi neistý. Je toho názoru, že je tu daná naliehavosť jeho záujmu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa zamedzí tomu, aby bol jeho vzťah s deťmi pretrhnutý, keďže náprava krehkého vzťahu a dôvery, môže byť potom veľmi náročná a rozhodne v neprospech maloletých detí. Deti majú právo cítiť u oboch svojich rodičov pocit istoty, stability a bezpečia. Nariadenie neodkladného opatrenia v podobe úpravy styku formou striedavej osobnej starostlivosti mu poskytne primeranú dočasnú ochranu, efektívne zabráni zhoršovaniu jeho rodičovského postavenia a tiež bude dostatočne zachovaný jeho styk s deťmi.

2. Napadnutým (zhora v záhlaví tohto rozhodnutia označeným) uznesením Okresný súd Topoľčany ako súd prvej inštancie (bez predchádzajúceho doručenia návrhu matke maloletých detí a kolíznemu opatrovníkovi) podaný návrh otca na vydanie neodkladného opatrenia zamietol (I.) a súčasne rozhodol o trovách účastníkov konania voči sebe navzájom tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (II.).

3. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, s poukazom na obsah podaného návrhu, obsah správy kolízneho opatrovníka zo dňa 16.11.2022 v konaní o rozvod pod sp. zn. 11P/86/2022, s poukazom na citované ustanovenia Civilného mimosporového poriadku (CMP - zák. č. 161/2015 Z. z. - § 2 ods. 1, § 360 ods. 1 a 2, § 361, § 363, § 367 ods. 1 až 3), s poukazom na citované ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP - zák. č. 160/2015 Z. z. - § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 326 ods. 1, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1 a 2, § 331 ods. 1, § 332 ods. 1), s poukazom na citované ustanovenia Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. (§ 28 ods. 2 a § 36 ods. 1), s poukazom na čl. 24 Charty základných práv Európskej únie, s poukazom na čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, s poukazom na všeobecné úvahy k potrebe zabezpečenia ochrany maloletého dieťaťa, k povahe neodkladných opatrení a úpravy rozhodovania o nich a k podmienkam pre vydanie neodkladného opatrenia, odôvodnil nasledovne:

3.1. Na tunajšom súde prebieha pod sp. zn. 11P/86/2022 konanie o návrhu matky na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode, pričom matka navrhuje zveriť maloleté deti do jej osobnej starostlivosti, predmetné konanie doposiaľ právoplatne skončené. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 16.11.2022 v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 11P/86/2022 vyplýva, že dňa 19.10.2022 bol vykonaný pohovor s maloletými deťmi. Rozhovor bol vedený psychológom, ako aj kolíznou opatrovníčkou, bol skôr zameraný na nadviazanie vzťahu dôvery. Deti pôsobili zmätene, celá situácia je pre nich nová a nevedeli presne vyjadriť svoj názor ako si to ďalej predstavujú po rozvode rodičov. Odkedy sa matka s deťmi v septembri presťahovala maloletý W. prestal s otcom komunikovať. I. a V. si s otcom volávajú, aj sa s ním stretávajú. W. sa nechce vyjadriť, prečo sa otcom nekontaktuje. Počas spoločného sedenia hovoril najmä W., ako sa mali doma, V. povedal, že chce byť s matkou, ale s otcom sa stretávať a I. väčšinou bola ticho, plakala a povedala, že to môže byť tak ako to je. Dňa 07.11.2022 sa uskutočnil individuálny pohovor s maloletým W., ktorý sa vyjadril, že sa s otcom nechce stretávať, on vie, že otec to nechápe. Počas konzultácie sa javil rozrušený a plakal. Dňa 08.11.2022 sa zúčastnil individuálnej konzultácie V., ktorý uviedol, že rodičia sa s nimi spoločne nerozprávali, ako to po rozvode bude, on si to tiež nevie dobre predstaviť, ale chcel by bývať s mamou a k otcovi chodiť, ako on sám chce. Dňa 11.11.2022 bola konzultácia s I., ktorá sa vyjadrila, že s otcom si pravidelne telefonuje, sú v kontakte najmä cez víkend, na väčšinu otázok odpovedala "asi", takisto ako jej bratia bola veľmi tichá, málovravná, odpovedala len na dané otázky, aj to dosť vyhýbavo. Priala by si aby to bolo asi tak ako to je, ona bude tam kde jej súrodenci.

3.2. V danej veci mal súd za to, že návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia a to zverením maloletých detí do striedavej starostlivosti oboch rodičov nie je dôvodný, pretože otec neosvedčil skutočnosť, že si pomery účastníkov konania vyžadujú bezodkladný zásah súdu vo forme okamžitej súdnej úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, teda návrh otca nespĺňa podmienku naliehavosti veci, ktorá sa na nariadenie neodkladného opatrenia vyžaduje. Súd má zo správy kolízneho opatrovníka preukázané, že tieto chcú, aby to bolo tak ako to je, teda chcú bývať s matkou. Maloletý V. a maloletá I. sa chcú s otcom stretávať ako oni sami budú chcieť, maloletý W. sa s otcom stretávať nechce. Súd nemá preukázané, že by matka otcovi znemožňovala komunikáciu a kontaktovanie sa s maloletými deťmi, ani to, že by sa s matkou nedalo dohodnúť a naplánovať si čas otca s deťmi. Naopak, súd má preukázané, že maloletý V. a maloletá I. si s otcom volávajú aj sa s ním stretávajú. Súd preto uvádza,

že otec sa s maloletými deťmi stretáva v takom rozsahu, že je možné zachovať a rozvíjať vzťah otca s nimi. Súd zároveň prihliadol aj na názor maloletého W., ktorý sa momentálne s otcom stretávať odmieta.

3.3. Vzhľadom na uvedené tunajší súd má za to, že nie je v záujme maloletých detí, aby súd neodkladným opatrením rozhodol o zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti rodičov v otcom určených týždňových intervaloch. Prijatie takéhoto rozhodnutia by malo byť výsledkom procesu vykonaného dokazovania smerujúceho k zisteniu skutočného stavu vecí a dosiahnutia spravodlivosti v pomeroch účastníkov konania.

3.4. Súd s ohľadom na vyššie uvedené, keďže sa neosvedčila potreba nariadiť neodkladné opatrenie o úprave styku formou striedavej osobnej starostlivosti, návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

3.5. Záverom súd apeluje na rodičov, aby kooperovali pri výkone rodičovských práv a povinností v prospech blaha a radosti vlastných detí. Maloleté deti v súčasnosti inklinujú k matke, čo jej dáva dominantné postavenie pri rozhodovaní vo veciach, týkajúcich sa maloletých detí. Súd však zdôrazňuje, že vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje rovnocenné postavenie rodičov vo vzťahu k maloletým deťom. Uvedené znamená, že matka si nesmie uzurpovať výkon rodičovských práv a povinností, zároveň musí rešpektovať otca a jeho úlohu v živote maloletých detí. Je povinnosťou matky ponechať otcovi priestor na trávenie času s maloletými deťmi, aby si takto budovali svoj citový vzťah. Nespôsobilosť otca vykonávať osobnú starostlivosť o maloletých pritom v konaní osvedčená nebola. Akékoľvek zámerné vytváranie prekážok zo strany matky preto smie byť posudzované ako manipulácia s deťmi. Ak sa tento stav v rodine preukáže, výchovné prostredie rodiča smie byť vyhodnotené ako nebezpečné, s významným dopadom pre rozhodnutie o zverení maloletých detí.

3.6. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na ich náhradu, pretože v mimosporových konaniach sa vylučuje nárok na náhradu trov konania, pokiaľ zákon neustanovuje inak.

4. Uvedené uznesenie včas podaným odvolaním napadol len otec maloletých detí domáhajúci sa jeho zmeny tak, aby ním podanému návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bolo vyhovené. V dôvodoch podaného odvolania poukázal na to, že s názorom súdu (prvej inštancie) nemôže vôbec súhlasiť, má za to, že súd mal dostatok podkladov na to, aby jeho návrhu v celom rozsahu vyhovel, keď sa domnieva, že súd sa týmito podkladmi dostatočne nezaoberal, resp. že z nich nevyvodil správne závery. Ak by mal súd aj za to, že ním podaný návrh nie je dôvodný, mohol rozhodnúť inou úpravou o jeho styku s jeho deťmi, ktoré považuje za vhodnejšiu, keďže toto konanie je možné začať aj bez návrhu a súd nie je viazaný len jeho návrhom, avšak súd nevykonal žiadnu úpravu jeho styku s deťmi a tento ponechal na vôľu jeho manželky, ktorá ho v súčasnosti vníma tak negatívne, že s ním už nechce žiť v jednej domácnosti a odlúčenie detí emočne zasiahlo. Deti prakticky od narodenia vyrastali v harmonickom súžití oboch rodičov v jednej domácnosti, pričom súd nebral do úvahy, že odsťahovanie sa matky s deťmi spôsobilo, že deti v jeho osobe začali hľadať vinníka, ktorý zapríčinil rozpad manželstva a tým aj rozvrat veľmi dobre fungujúcej rodiny, čo nesporne vyplýva zo správania sa W. podchyteného aj v správe zo dňa 16.11.2022 tvoriacej súčasť spisu, keďže tento s ním prestal komunikovať, pričom tento vzťah navodila práve manželka odlúčením bez toho, aby sa on mohol s ním o tejto situácii porozprávať. Aj z predloženej správy vyplýva, že sa nepodarilo nadviazať akýkoľvek vzťah pre vyjadrenie názoru detí, pre ktoré je celá situácia emocionálne veľmi náročná, teda deti nesmierne zle znášajú vzniknutú situáciu po rozhodnutí manželky opustiť spoločnú domácnosť. Okresný súd Topoľčany namiesto toho, aby zasiahol úpravou jeho styku s deťmi tak, aby sa nemuseli každý jedenkrát rozhodovať, s kým chcú tráviť čas a aby sa čo možno najviac napravil stav, kedy trávili rovnaký čas s oboma rodičmi, ponechal jeho styk s deťmi v absolútnej neistote, len apelujúc na nich ako rodičov v bode 30. odôvodnenia rozhodnutia. Ponechal tiež bez povšimnutia, že manželka s ním odmieta komunikovať a svojim postojom ho vytesňuje aj zo života ich spoločných detí, že deti nepovzbudzuje v tom, aby s ním trávili čas a toto ponecháva na ich rozhodnutie, čím vytvára reálne prekážky brániace výkonu jeho rodičovských práv. Deti sa snažia kontaktovať čo najčastejšie, avšak v súčasnosti sa s nimi stretáva len veľmi sporadicky, keď si stretnutia musí doslova „vynucovať“ pod zámienu rôznych aktivít, vždy však na deťoch pozoruje, že sú neisté a tieto mu to vysvetľujú tým, že nechcú raniť manželku tým, že trávia čas aj s ním. Reálne problémy detí, či otázky týkajúce sa ich výchovy nedokáže s nimi reálne odkomunikovať bez toho, aby nebol matkiným postojom automaticky z týchto problémov pred deťmi obviňovaný, ktorý prístup matky nie je

v záujme detí a táto deti ku komunikácii s ním nepovzbudzuje a v podstate nevyvíja žiadnu snahu o ich vzájomné stretnutia, v dôsledku čoho je preto vzťah detí k nemu výrazne pod vplyvom a tlakom matky, ktorá v nich zakorenila pocit, že za manželskú krízu môže iba on a teda výrazne zhoršuje jeho rodičovské postavenie u detí, ktoré voči nemu zbytočne prejavujú antipatie a dochádza k ohrozeniu citového puta detí k nim, v dôsledku čoho má obavy o ich vzájomný budúci vzťah, keď teraz neboli naviazané nielen na matku a on pociťuje situáciu veľmi bolestivo. V deťoch sa prehlbuje pocit uzavretosti a v tom vidí potrebu bezodkladného zásahu súdu do úpravy starostlivosti oboch rodičov o ich spoločné deti, keď došlo k pretrhnutiu jeho vzťahu s deťmi a vzniknutá situácia je náročná rozhodne v neprospech maloletých detí, ktoré majú právo cítiť sa u oboch svojich rodičov bezpečne a stabilne. Účelom navrhovaného opatrenia teda bude nastavenie pravidiel stretávania sa s deťmi, aby matka deti na styk pripravovala a povzbudzovala a neospravedlňovala ich postoj k nemu len frázou „ako budú deti chcieť“.

5. Vyjadrenie k podanému odvolaniu podala len matka maloletých detí, žiadajúca zamietnutie odvolania ako nedôvodného, t. j. potvrdenie napadnutého rozhodnutia súdu. Nie je pravdou, že by súd ponechal styk s deťmi na jej vôľu, nakoľko otec detí oslovuje priamo a podľa nich sa styk realizuje, keď ona deťom v styku nebránila a nevyjadrovala sa tak, že by ju stretávanie detí s otcom zraňovalo a podobne. Je si vedomá úlohy otca a túto rešpektuje, otec detí neuviedol žiadne konkrétne situácie, kedy mala ako matka jemno brániť vo výkone rodičovských práv. Vzťahy otca a maloletého W. ochladli postupne, keď ich maloleté deti už nie sú vo veku, keď nekriticky preberajú názory rodičov. Otec detí vynaložil veľa snahy do kontaktu s deťmi, avšak počas tohto kontaktu deti konfrontoval s rozvodom a konaním na súde, čím si sám spôsobil svoju situáciu. V odvolaní absentuje konkrétnosť situácií a toto je formulované vágne. Deti sa vyjadrovali k otázke úpravy práv a povinností ešte počas ich spoločného života manželov, niekoľkokrát mu uviedli, že chcú žiť s ňou a tento ich názor otec spochybňuje a často pri vzájomnej komunikácii s deťmi riešil rozvod a svoje osobné aj psychické problémy, čo deti zaťažuje rovnako ako sústavné naliehanie z jeho strany na stretnutia s nimi, teda tento neustály nátlak na komunikáciu je kontraproduktívny, avšak nejedná sa o pretrhnutie vzťahu otca a detí. Striedavá starostlivosť musí zaistiť potreby dieťaťa lepšie ako výlučná starostlivosť, keď táto predpokladá schopnosť rodičov sa dohodnúť a tiež ich vzájomnú spoločnú vôľu a toleranciu spolupracovať na výchove detí. Tiež poukázala na situácie počas trvania manželstva, ktoré podľa nej nepotvrdzujú slová otca detí o veľmi dobre fungujúcej rodine.

6. K uvedenému vyjadreniu matky sa otec ani kolízny opatrovník už nevyjadroval.

7. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa ust. § 387 ods. 1 CSP a súčasne rozhodnúť aj o trovách odvolacieho konania v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok.

8. Nakoľko sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení svojho rozhodnutia obmedzuje len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie (tvoriaceho s rozhodnutím odvolacieho súdu jeden celok), keď na zdôraznenie jeho správnosti aj s ohľadom na odvolacie dôvody otca uvádza nasledovné.

9. Postoj detí ako aj stav vzájomnej nedôvery rodičov neumožňuje bez ďalšieho dokazovania (nariadeného v konaní o rozvod) nariadenie neodkladného opatrenia (v zásade je právne významný stav v čase vydania rozhodnutia súdom prvej inštancie) a to ešte práve formou striedavej osobnej starostlivosti rodičov, keď z vyjadrení detí (ako aj rodičov v konaní o rozvod) nevyplýva (nevyplývalo), že by bol otec v kontakte s maloletými (v prípade I. a W. už s mladistvými) deťmi obmedzovaný (ich matkou). Podľa názoru odvolacieho súdu za danej aktuálnej situácie na strane detí (pre rozhodnutie rozhodujúcej) spočívajúcej v ich postupnom spracovávaní a vyhodnocovaní situácie u rodičov (už vlastným pohľadom), resp. v ich rodine nie je vhodné nerešpektovať ich postoj a „vynucovať“ (súdny rozhodnutím) proti ich vôli styk s otcom podľa jeho predstáv (o jeho rozsahu a priebehu), keďže tieto sú aktuálne v rozpore s predstavami prezentovanými deťmi; nerešpektovanie názoru detí a potreby ich časovej adaptácie na novú situáciu by práve mohlo byť v ich neprospech a tiež v neprospech otca. Preto odvolací súd (rovnako ako prvoinštančný súd) nateraz nezhliadol potrebu bezodkladnosti úpravy styku otca s deťmi a teda i úpravu inej formy neodkladného opatrenia (o inom spôsobe styku otca s deťmi).

10. Zo všetkých zhora uvedených dôvodov preto odvolací súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, keď svoje rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).